

सर्वधर्ममंत्री

प्राचीन भारतीयानां व्यवहारिक भाषा भवति
संस्कृतम् । अस्मिन् देव भाषे सर्वधर्ममंत्री इत्यस्य महत्त्व
संरक्षणे विविधानि ग्रन्थानि विशितानि । अस्मिन् वैज्ञानिक
युगे बहवः धर्माः विद्यन्ते । हिन्दु-मुसलमान-क्रेस्तवम
-जैन-बौद्ध आदयः अस्मिन् संसारे अन्तर्भूताः धर्माः
एतानि धर्मस्य संरक्षणे संस्कृतम् बहवः कार्याः कृन्ति ।
संस्कृतसाहित्ये धर्मस्य संरक्षणे अथवा तस्य वृद्धयार्थं बहवः
काव्यानि विशितानि । अतएव संस्कृतभाषा देवभाषा इति
नाम्ना प्रसिद्धः भवति ।

अस्मिन् युगे एतानि धर्मस्य कारणे न केवलम्
सामूहिक प्रश्नाः सन्ति अपितु तस्य प्रचारणार्थं विविधा
धर्मस्य जनानां मध्ये संघर्षाः दृश्यन्ते । तत् उत्तमम्
नास्ति । संस्कृतसाहित्ये विश्वकुटुम्बत्वभावना परीदृश्यते ।
अतएव संस्कृतसाहित्यं जनानां कृते मनुष्यत्वभावना प्रवृद्धति ।
मानवाः अयं कुटुम्बकीभावना विसर्ज्य धर्म-जाति-भेदानां
चिन्तायाः श्लोकृत्य समुहे नाशं भविष्यति । संस्कृतभाषे
विश्वरथैकता महत्वपूर्णं साधनम् वर्तते । परन्तु जनानां तत्
विश्र-समुहे जाति-भेद चिन्ताः प्रचरति । सप्रति केशवे

वहवः संघर्षाः दृश्यन्ते । तत् सर्वस्य कारणम् एकैव भवति
- जाति अथवा धर्म विवेचनम् । तस्य विरुद्धार्थं अस्मिन्
संस्कृत-साहित्ये वहवः श्लोकाः रचितानि । तथा :-

“ अयं निजः परोवेतिः जगन्नामकुचेतसां

उदारचिन्तान्ताः वसुधैव कुटुम्बकम् ”

- उदारचेताः विश्वमिव कुटुम्बम् इति मन्यन्ते । अथवा

उदारचेताः “ सर्वधर्ममैत्री ” इति चिन्तनस्य स्वीकृत्य अस्माकं
संसारे कुटुम्बकीभावना प्रसरयन्ति । संस्कृतसाहित्यस्य प्राप्तिकरणे
अस्माकं वैज्ञानिकयुगस्य सर्व धर्मविवेचन चिन्तायाः नाशम्
भविष्यति । तथा :-

“ माता च पार्वतीदेवी पिता च महेश्वरः

कुटुम्बकाः शिवभक्त्याश्च स्वदेशे त्रैलोक्यम् ।”

- इयं श्लोकं मानवाणं कृते हिन्दुत्वभावना न

प्रदीयते परन्तु इयं श्लोकं समस्त मानवे विश्वस्यैकता दहति ।

संस्कृतसाहित्ये अन्तर्भूतानि इयं श्लोकाः “ सर्वधर्ममैत्री ” इति

तत्त्वम् मानवे दहति , परन्तु मूर्खमानवाः तत् विस्तृत्य

सर्व धर्माणं कृते विवेचनचिन्ता प्रसारयन्ति । सर्व मानवाः

संस्कृतस्य उतानि शुभावेतानि पठित्वा जीवने प्रयोजनं कर्तव्यम् ।

सर्वधर्ममैत्री इति भावनायाः प्राप्त्यानन्तरं, तत् मानवजीवने

പ്രചാരണമു കൃത്വാ ഹി സംസാരസ്യ ഹ്യകു-ഭേദം സന്ധർഷാണി
സമാസമം ബവിഷ്യതി | അഥ് സാഹിത്യസ്യ പതാമുശന്യകോൽസഭാവനാ
വിശ്മത്യ വിഷകല്പാണി സമ്മവതി | സംസാരസ്യ സർവ്വ ധർമ്മാഃ ധർമ്മഃ
മുവതി ഇതി വിഖ്യാതയാഃ കേവലമു സംസ്കൃതസാഹിത്യമു പ്രാപ്യ
ജാതമു ബവിഷ്യതി |

പ്രാചീനഭാരതേ അപി വിവിധാ-ജാതി-ധർമ്മ-വർണ്ണ-ബുദ്ധിയാ
മുദൃശ്യതേ | തेषാണി പ്രചാരണവിരുദ്ധാർണ്യം വഹേവഃ സാമൂഹികപരിഷ്കർതാഃ
സ്വജീവനമു പരിത്യജ്യ അപ്രവർതയത | രാജാശമമോഹനരോപ -
മഹാത്മാഗാന്ധി - രവീന്ദ്രനാഥ് ടാഗോർ - ഭീമൻ ചന്ദ്രവിദ്യാസാഗർ -
പ്രമുതയാഃ സമസ്തഭാരതേ ധർമ്മാണി വിവേചന വിരുദ്ധാർണ്യം സന്ദേശഃ
പ്രചരന്തി സ | പ്രാചീനകേരളേ ശ്രീനാരായണഗുരു സ്വാമി വിവേകാനന്ദാദി പ്രമുതയാഃ
തദ കാർണ്യം കുർവന്തി സ | 'സർവ്വധർമ്മമന്ത്രി' ഇതി ചിന്തനസ്യ പ്രചാരണ
വാ ധർമ്മാണി വിവേചനചിന്തനവിരുദ്ധാർണ്യം പ്രചാരിതാഃ ശ്രീനാരായണഗു-
-രുമഹോദയസ്യ സന്ദേശഃ പ്രാപ്തമസ്തി | യഥാ :-

“ഏകഃ ജാതി, ഏകഃ ധർമ്മഃ, ഏകഃ ഭീമൻ : സർവ്വ മാനവഃ”
- ഇതി ശ്രീനാരായണഗുരുസന്ദേശഃ കേരളേ ജാതിബുദ്ധിയാ കൃതേ ഏക
“സന്ധർഷമു നിർമാപയന്തി സ | സമസ്ത കേരളീയാണാണി തദ സ്വീകൃത്യ
സർവ്വധർമ്മമന്ത്രി ഇത്യസ്യ പ്രചാരണമു അകുർവന് | കേരളസാഹിത്യേ അപി
വഹേവഃ രചനാഃ ഇഥ് ധർമ്മവിവേചനനിരോദ്ധാർണ്യം പ്രവർതയന്തി സ | പരമ

सर्वं भारतीयसाहित्ये अपि दृश्यते । बहवः रचनाकाराः
सर्वधर्ममंत्रिहृतिचिन्ताप्रचारणे विविधा रूपाः अथवा सुभाषितम् -
काव्याः - कविताः - कथाः - उपन्यासः - नाटकाः इत्यनेकानि
साहित्यविधाः माध्यमेण प्रयुज्यन्ते । इयं रचनायाः न केवलम्
भारतीयानां अपितु समस्त मानवानां धर्मविवेचनम् इत्याशयः
ददाति स्म । मानवाः धर्मविवेचनस्य दुष्परिणामाः ज्ञात्वा
'सर्वधर्ममन्त्री' इत्याशयस्य उपयोगं कुर्वन्ति स्म । तत् विश्वे
सर्व धर्माणं एकतायाः महत्त्वम्, मानवैः पठन्ति स्म ।
विश्वस्य सर्व धर्माणं आशयः एकमस्ति । तत्
मानवे मोदन्तम् प्रददाति । धर्माचरणे मानवाः जीवतत्वाः
(सत्यम् - अहिंसा - ब्रह्मचार्यपालनम्, स्वाध्यायः - अध्ययनम्,
अद्यापनम्, प्रवचनम्) इत्यादिः) पठन्ति स्म । परन्तु मानवाः
तस्य दुष्प्रयोगं करोति स्म । तत् मानवस्य एकताय निर्मापयन्ति
परन्तु मानवाः तत् उपयुज्य संघर्षाः प्रचारयन्ति । तस्य
लक्ष्यायाः मूल्यच्छुद्धिः करोति स्म । सर्वा धर्माः एकः भवन्ति ।
तत् मानवे उत्तमगुणानि ददाति । एकः साहित्यकारेण उक्तम् :-
“ यथा सर्व धर्माः नद्याः, सराः च भवन्ति, तथा तस्य
संगमस्थानम् समुद्रं वा भवति मनुष्यत्वम् अथवा सर्व
मानवानां बन्धुत्वभावनम् ” । साहित्यकारस्य इयं उक्तेः

'सर्वधर्ममैत्री' इति पदस्य संग्रहः निनीयते । अयं वचनोः
सर्वधर्माणं अर्थं भवति । मनुष्यत्वम् इति समुद्रस्य
जले सर्व धर्माः निनीयते । अतएव मानवजीवने सर्वधर्माणं
प्रभावः एकोऽस्ति । मानवाः सर्वधर्मायाः रक्षणाय प्रवृत्तान्
कुर्वन्ति । सर्वे धर्मस्य वृद्ध्यर्थं संसारस्य धर्मविवेचनमनो-
भावम् नश्यति इति समस्त मानवाः, बालकाः, युवकाः,
वृद्धाः, नागरिकाः, ग्रामीणः, कार्यकराः, सर्वे जातिविश्वसमान
मानवाः (ब्राह्मणाः, कन्यास्त्रीः, पूजापात्रकाः) पुरुषाणां
स्त्रीयाः च योगदानम् भवति । अतः अस्मिन् संसारस्य
धर्मसंधर्षाणाम् कृते ध्वनिः उपयोगस्य समयम् अतीतः भवन्ति ।
'सर्वधर्ममैत्री' इत्यस्य प्राधान्यम् प्रचारणस्य समयमपि
अतीतः भवन्ति ।

1900 - 2000 काले पुराकेरने जातिव्यवस्थाः
समाप्तम् भविष्यति स्म । परन्तु 2000 वर्ष पर्यन्ते धर्मविवेचनम्
समूहे अतिशीघ्रं प्रचरन्ति स्म । तत्र सर्वे युवकाणां मने
धर्मविवेचनबोधम् प्रसरन्ति । अस्माकं वैज्ञानिकयुगे सर्वे
बालकाः सर्वधर्ममैत्री इत्यस्य मूल्यचक्रेः करोति स्म ।
वैज्ञानिकयुगं विज्ञानस्य युगमस्ति । परन्तु तत्र विज्ञानम्
सर्वे बालकानां मने धर्मविवेचनचिन्ता प्रचरति स्म । अतः

61st Kerala State School Kalolsavam - Jan 03 To 07, 2023

Kozhikode

Item Code: 801

Participant Code: 105

ലാഭകാഠിന്ദ്വി - ഹിന്ദു - പ്ല - ക്രിസ്തവ - മുസ്ലിമാനാദി ധർമ്മിണി
പ്രാപ്യ തദ്യ പ്രചരണമ് അന്യധർമ്മി മാനവാണി കൃതേ അംവർണ്ണ
പ്രാപ്യന്തേ | തത സമാജേ നാശനമ് അവിവേചി | മാനവാഃ
അംവർണ്ണകലേ, കർമ്മനാമ് കുലാധിഷ്ഠി, രേഡിയോധർമ്മി വർമ്മി
(വിസ്കോരകവർമ്മി) അമിത പ്രയോഗേന പര്യവർണ്ണമ് പ്രകൃഷ്ഠി
തത സർവ്വ പ്രാണിണി കൃതേ മഹദ് പ്രമാവധന്തി | തത മാനവജീവാനി
രिष്ഠി, രിഷ്ഠി, അരോഗമ് ച പ്രമാവധന്തി | കി
വർമ്മി ഇയ് അംവർണ്ണഃ മാനവമൂല്യാനി മൂല്യകൃതിഃ തദ്യ കാരണമ്
भवति | अतएव 'सर्वधर्ममैत्री' इति आशयस्य प्रयोगम
समूहे प्रयोजनस्य समयं अतीतः भवन्ति | मानवाः 'सर्वधर्म
मैत्री' इति चिन्तस्य अयोगम करोति स्म | अस्माकं संसारे
या विश्वं यानि भूतानि सन्ति तानि आरम्भवत् भावयन्तु |
विश्वकल्याणभावना इति आशयं स्वीकृत्य विश्वकल्याणम
संभवति इति सत्यम जात्वा सर्वे मानवाः समूहोन्नतनाथ
प्रयत्नं कर्तुम, सार्वभौमिकत्वम इति विश्वसत्यम प्रवृन्ति |
“ सर्वमङ्गलमङ्गल्ये शिवे सर्वार्थसाधिके
शरण्यम् त्र्यम्बके गौरी नारायणी नमोस्तुते ”
- इयं देवीस्तुतिः हिन्दुपुराणे देवानां प्रार्थनाय सन्ति ;
परन्तु इयं स्तुतेः सर्व मानवाः सुखम प्राप्यन्ते इति आशयः

(Note: Graded Items may be published in Schoolwki. So write neatly. Don't fold paper. Don't write overleaf)

निजीयते । सर्वमङ्गलमङ्गलम् अथवा सर्वा मानवाणां
जाति-धर्म-वर्णविवेचना विरुद्धे मङ्गलम् भवतु इति अर्थः
संस्कृतसाहित्ये अन्तर्भूतानि इयं देवीस्तुतेः न केवलम्
हिन्दुदेव प्रार्थनाय * अपितु धर्मविवेचन विरुद्धे सर्वे
मानवाणाम् कृते शुभम् प्राप्यन्तु अथवा निरोगः, सन्तोषः,
आदि ~~सर्व~~ सर्वजातेः अन्तर्गताः मानवाः भवन्तु इति
भावार्थः प्रददति । सर्वे मानवैः एते संस्कृतसाहित्ये निम्नधाः
देवीस्तुतेः, सांस्करणम्, सर्वधर्ममैत्री इति चिन्ताः विश्वव्याप्यं
विश्वकल्याणम् सम्भवति ।

सर्वे धर्माः मित्राः । सर्वे धर्माणां एकः आशयः
- इति - सार्वभौमिकता, मित्रता च । धर्माणां प्रचारणार्थं
संधर्षाणाम् न उत्तमम् भवति । तास्मिन् समये सर्वे मानवाः
मनुष्यान्वमिति सर्वे धर्माणां समुद्रम् इति चिन्ता विश्वव्याप्यं
'सर्वधर्ममैत्री' समूहे प्रचारणम् कृत्य समूहस्य समस्त
अधर्माः अथवा धर्मविवेचनचिन्तायाः नाशनम् कुर्वन्ति ।
"सर्वधर्ममैत्री" सर्व मानवानां योगदानमास्ति । तत् समूहे प्रयुज्ये
समस्तस्य समस्त धर्मविवेचनसम्बन्ध-चिन्तानां स्थाने
'सर्वधर्ममैत्री' इति प्रकाशम् प्रचारणस्य समर्थं उतीतः
भवन्ति । अतः सर्वे छात्राः - पुरुषाः - स्त्री - वृद्धाः -

61st Kerala State School Kalolsavam - Jan 03 To 07, 2023

Kozhikode

Item Code:

801

Participant Code:

105

പുസ്തകം - നാഗരികം - ഗ്രാമീണം - സാംസ്കൃതപണ്ഡിതം - സർവ്വ
കേരളീയാം - ഭാഷാപഠനം - വിശ്വസ്ത സമരത്ത് മാനവാം ഇതും
സർവ്വധർമ്മമേന്തി ഇത്യർത്ഥ പ്രയോജനമേ കർണ്യമേ | അതഃ
സമൂഹേ സർവ്വ വികാരവ്യാപനേ അപി ഇതും 'സർവ്വധർമ്മമേന്തി' പ്രയുജ്യ
സമൂഹസ്തേ ഉന്നമി പ്രാപ്യന്തേ | വിശ്വസ്ത സർവ്വ ധർമ്മം മാനവസ്തേ
മിത്രമേ भवति |

(Note: Graded Items may be published in Schoolwiki. So write neatly. Don't fold paper. Don't write overleaf)

Page No :

8